

**UCHWAŁA NR LIV/437/22
RADY MIEJSKIEJ W ŚWIĘTOCHŁOWICACH**

z dnia 24 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na rok 2022

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559), art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685), w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458).

Rada Miejska w Świętochłowicach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na rok 2022", którego treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Świętochłowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej
w Świętochłowicach

Zbigniew Nowak

Załącznik do uchwały Nr LIV/437/22
Rady Miejskiej w Świętochłowicach
z dnia 24 marca 2022 r.

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na rok 2022

Świętochłowice, marzec 2022 r.

1. Wprowadzenie

Zdrowie psychiczne według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) to „stan kompletnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego, rozumianego nie tylko jako brak choroby czy niepełnosprawności”, ale jako stan świadomości własnego potencjału, umiejętności radzenia sobie z problemami i zdolności funkcjonowania w społeczeństwie. Zdrowie psychiczne obok sprawności fizycznej i społecznej jest istotnym elementem zdrowia – najcenniejszej wartości człowieka. Dobry stan zdrowia jest głównym bogactwem tak jednostki, jak i ogółu społeczeństwa. Niestety pandemia wirusa Sars-Cov-2 mocno zaburzyła stan zdrowia psychicznego ludzi. Izolacja, ciężki przebieg zakażenia czy w końcu strata kogoś bliskiego odcisnęły ogromne piętno na psychice wielu ludzi. Ponieważ na poprawę jakości zdrowia psychicznego ma wpływ zarówno profilaktyka, jak i promocja zdrowia, które nakładają się na siebie, ważnym elementem dbałości o jakość zdrowia psychicznego w tak trudnych czasach jest współpraca samorządu, osób, instytucji i organizacji do tego powołanych w celu zapewnienia kompleksowych działań.

Kierując się powyższą ideą opracowano Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Świętochłowice na rok 2022r.

Podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego stanowią następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U z 2020 poz. 685);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U z 2021 r. poz. 2268 ze zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2022 r. poz. 559)
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego programu ochrony zdrowia psychicznego na lata 2017 - 2022 z dnia 8 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 458);

2. Realizacja Programu

a) Adresaci Programu: wszyscy mieszkańcy Świętochłowic.

b) Realizatorzy Programu:

- Urząd Miejski w Świętochłowicach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Świętochłowicach,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętochłowicach,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świętochłowicach,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Przystań” w Świętochłowicach,
- Miejski Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień” w Świętochłowicach,
- Dom Pomocy Społecznej Św. Antoni w Świętochłowicach,
- Centrum Integracji Społecznej w Świętochłowicach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Świętochłowicach,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Świętochłowicach,
- Podmioty lecznicze z terenu Świętochłowic,
- Placówki oświatowe z terenu Świętochłowic,
- Policja,
- Straż Miejska,
- Pracodawcy,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- Kościoły, inne związki wyznaniowe.

3. Cel główny

„Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym mieszkańców Świętochłowic”

4. Cel szczegółowy 1

„Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia zdrowia psychicznego”

a) Działania

Działania edukacyjno-informacyjne dla mieszkańców w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, poprzez organizację szkoleń, warsztatów, spotkań. Podejmowanie działań o tematyce związanej ze zdrowiem psychicznym w środowisku oświatowym (szkoły, przedszkola).

b) Mierniki

- liczba działań (spotkań, szkoleń, warsztatów)
- liczba mieszkańców uczestniczących w działaniach jw.

5. Cel szczegółowy 2

„Zapobieganie zaburzeniom psychicznym”

a) Działania

- Dostęp osób z zaburzeniami psychicznymi do wielostronnej i powszechnej opieki zdrowotnej, oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.
- Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.
- Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom, prowadzenie wczesnej diagnostyki i interwencji w zaburzeniach rozwoju u dzieci i młodzieży (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe)
- Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Zapobieganie zaburzeniom psychicznym wynikającym z uzależnień poprzez realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- Zapobieganie przemocy jako czynnikowi wpływającemu na zdrowie psychiczne realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

b) Mierniki

- liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą psychologiczną w szkole/przedszkolu;
- liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego/światlic opiekuńczo-wychowawczych;
- liczba programów korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

6. Cel szczegółowy 3

„Zapewnienie pomocy i wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi”

a) działania

- Świadczenie specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kierowanie do ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej.
- Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej osobom z zaburzeniami psychicznymi (zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej).
- Realizacja programów informacyjnych kreujących postawy zrozumienia i akceptacji osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Promowanie działań i osiągnięć osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez organizację imprez integracyjnych, występów, wystaw.
- Wdrożenie inicjatyw na rzecz zmiany społecznego wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi, zapobiegających dyskryminacji tych osób.
- działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi (PUP, CIS).

b) mierniki

- liczba osób objętych wsparciem/programami,
- liczba przedsięwzięć promujących osiągnięcia osób z zaburzeniami psychicznymi,
- liczba programów na rzecz aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi/liczba uczestników.

7. Charakterystyka działań na rzecz ochrony zdrowia psychicznego w Świętochłowicach:

7.1 Stacjonarna Opieka zdrowotna

1) Działania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego w Świętochłowicach realizuje Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. w ramach:

- a) Oddziału Terapii Uzależnień od alkoholu (stacjonarny, całodobowy, koedukacyjny) – realizacja procesu leczenia poprzez zorganizowaną strategię oddziaływań psychoterapeutycznych, rehabilitacyjnych oraz medycznych ukierunkowaną na terapię uzależnień.

Świadczenia udzielane osobom z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu, i innych substancji psychoaktywnych niewymagających innego, specjalistycznego leczenia.

Liczba pacjentów Oddziału Terapii Uzależnień od Alkoholu:

Rozpoznanie	2019	2020	2021
Ogółem	144	134	150
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	115	117	128
Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	29	17	22

b) Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – placówka ambulatoryjna, realizująca indywidualne i grupowe świadczenia zapobiegawczo-lecznicze dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin takie jak działania diagnostyczne w zakresie zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowane używaniem alkoholu i naprzemiennym przyjmowaniem innych środków, a także diagnoza zaburzeń nawyków i popędów, psychoterapia indywidualna i grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu, poradnictwo i inne.

Liczba pacjentów Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Rozpoznanie	2019	2020	2021
Ogółem	699	634	733
Zaburzenia niepsychotyczne	132	118	101
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	532	465	556
Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	35	51	76

c) Dziennego Oddziału Leczenia Uzależnień – realizacja procesu leczenia poprzez zorganizowaną strategię oddziaływań psychoterapeutycznych, rehabilitacyjnych oraz medycznych ukierunkowaną na terapię uzależnień. Program łączy formy oddziaływania takie jak psychoterapię grupową, indywidualną, ludoterapię, arteterapię i inne.

Liczba pacjentów Dziennego Oddziału Leczenia Uzależnień:

Rozpoznanie	2019	2020	2021
Ogółem	72	75	77
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	66	68	67
Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	6	7	10

d) Poradni Zdrowia Psychicznego – rozpoznanie, leczenie i profilaktyka wszelkich przypadków zaburzeń psychicznych u osób dorosłych tj.: schizofrenii, zaburzeń depresyjnych, niejasnych stanów lękowych, zaburzeń snu, fobii, zaburzeń odżywiania i innych.

Liczba pacjentów Poradni Zdrowia Psychicznego:

Rozpoznanie	2019	2020	2021
Ogółem	3532	4002	3966
Zaburzenia psychotyczne	2172	2290	2258
Zaburzenia niepsychotyczne	1064	1400	1439
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	85	81	73
Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	56	58	55
Upośledzenie umysłowe	155	173	141

e) Oddziału Psychiatrycznego z Pododdziałem Detoksykacji Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych – program rehabilitacji Oddziału obejmuje szereg oddziaływań zmierzających do poprawy stanu zdrowia chorujących (zajęcia edukacyjne, ruchowe, aktywizujące, terapeutyczne m. in. terapia zajęciowa, psychoedukacja, terapia ruchowa).

Liczba pacjentów Oddziału Psychiatrycznego:

Rozpoznanie	2019	2020	2021
Ogółem	602	488	541
Zaburzenia psychotyczne	246	173	286
Zaburzenia niepsychotyczne	66	49	79
Zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu	198	132	162
Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	54	60	62
Upośledzenie umysłowe	38	41	16

7.2 Środowiskowe formy opieki psychiatrycznej

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy w Świętochłowicach - ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi typu A dla osób przewlekle psychicznie chorych (46 miejsc) i typu C dla osób wskazujących inne zaburzenia czynności psychicznych (10 miejsc) programu. Na łączne 56 miejsc składa się 50 miejsc pobytu dziennego i 6 miejsc pobytu całodobowego. Prowadzenie ŚDS jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej, finansowane z budżetu państwa.

Celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest poprawa funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi w życiu rodzinnym i społecznym. Do głównych działań należą edukacja zdrowotna z zakresu zdrowia psychicznego, profilaktyka zdrowia psychicznego oraz kształtowanie zachowań i stylu życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, pomoc w dostępie osób z zaburzeniami psychicznymi do wielostronnej i powszechnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi ze społecznością lokalną stanowi istotny element przeciwdziałania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi. Główne działania ŚDS z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym to cykliczne: „Dni Zdrowia Psychicznego”, „Dzień walki z depresją” czy festyn „Chcemy być z Wami”.

Liczba osób przebywających w Środowiskowym Domu Samopomocy:

Rozpoznanie	2019	2020	2021
Pobyt dzienny	57	50	64
Pobyt całodobowy	20	9	12

- 2) W ramach działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętochłowicach, realizowane są następujące formy pomocy i oparcia społecznego:
- Osoby wymagające wsparcia i przygotowania do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, a w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej, kierowane są do Środowiskowego Domu Samopomocy,
  - Dla osób ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - Realizacja szeroko rozumianej pracy socjalnej w tym wsparcie finansowe, rzeczowe oraz usługowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz pośredniczenie w kontaktach z poradnią zdrowia psychicznego oraz oddziałem psychiatrycznym,
  - Prowadzenie postępowań dotyczących umieszczenia w domu pomocy społecznej, w tym bez zgody,
  - Uczestnictwo pracowników socjalnych w gminnych i ogólnokrajowych kampaniach informacyjnych na rzecz wsparcia i reintegracji osób z zaburzeniami psychicznymi,
  - Pracownicy socjalni w ramach dostępu do szkoleń podejmują tematykę metod i technik pracy socjalnej z osobą z zaburzeniami psychicznymi i jej rodziną.

7.3 Zapewnienie pomocy stacjonarnej w formie Domu Pomocy Społecznej osobom psychicznie chorym, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osobom starszym.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

- 1) Dom Pomocy Społecznej Św. Antoni w Świętochłowicach posiada 78 miejsc. Do dyspozycji mieszkańców jest pracownia terapii zajęciowej, sala rehabilitacji ruchowej, sala do relaksacji i ogród, a także kaplica, gabinet lekarski i gabinet psychologa. Na terenie Domu działa Samorząd Mieszkańców.

W domu prowadzone są: gimnastyka poranna, ćwiczenia ogólnousprawniające, zabiegi fizykalne, zajęcia plastyczne, gry stolikowe, zajęcia muzyczne i relaksacyjne. Mieszkańcy grają w piłkę nożną i siatkową. Działa punkt biblioteczny i klub filmowy. Dla mieszkańców organizowane są spacer, wycieczki, imprezy integracyjne i zabawy taneczne. Co roku odbywa się wyjazd na turnus rehabilitacyjny.

Liczba osób korzystających z usług Domu Pomocy Społecznej Św. Antoni.

	2019	2020	2021
Liczba miejsc ogółem	78	78	78
Liczba osób średniorocznie	77,67	75,67	74,42
Liczba osób przewlekłe i psychicznie chorych	3	2	2

- 2) Miejski Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień” jest placówką stałego pobytu i posiada 63 miejsca. Dom świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych (miejsce zamieszkania,

wyżywienie, odzież, obuwie, utrzymanie czystości), potrzeb opiekuńczych (pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnacji, pomoc w załatwianiu spraw osobistych) oraz potrzeb wspomagających (udział w terapii zajęciowej, podnoszenie sprawności i aktywizowanie mieszkańców, umożliwienie zaspokajania potrzeb religijnych, kulturalnych i innych). Dom Pomocy Społecznej umożliwia i organizuje mieszkańcom pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących im na podstawie odrębnych przepisów. Mieszkańcy mają stały dostęp do psychologa.

Liczba osób korzystających z usług Miejskiego Domu Pomocy Społecznej „Złota Jesień”

	2019	2020	2021
Liczba miejsc	63	63	63
Liczba osób które skorzystały z usług MDPS	103	83	69

7.4 Działalność na rzecz ochrony zdrowia psychicznego prowadzone przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. osób z Niepełnosprawnościami w latach 2020-2021.

Pełnomocnik został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta. W ramach obowiązków służbowych przyjmuje interwencje telefoniczne i osobiste osób z niepełnosprawnościami, ich rodzin lub bliskich. W swojej działalności wykazuje się empatią, niesie wsparcie emocjonalne, informacyjne, dowartościujące i duchowe. Pełnomocnik uczestniczy, w miarę możliwości w przedsięwzięciach jednostek miejskich i organizacji, których celem jest integracja osób z niepełnosprawnościami z pozostałą częścią społeczeństwa lokalnego. W roku 2021 z inicjatywy Pełnomocnika Urząd Miejski przystąpił do realizacji projektu pt.: „Śląskie samorządy bez barier dostępny dla wszystkich”, Ponadto jest czynnym członkiem Powiatowej Społecznej rady ds. Osób Niepełnosprawnych.

We współpracy z Wydziałem Rozwoju i Polityki Społecznej organizuje co roku obchody Międzynarodowego Dnia Osób z Niepełnosprawnościami co wpływa na poczucie własnej wartości osób z niepełnosprawnościami, a tym samym na jakość ich zdrowia psychicznego.

7.5 Zapewnienie wsparcia oraz pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Pracownicy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Przystań” w tym psychologowie, pedagodzy, terapeuci, i pracownicy socjalni w kontakcie z klientem, którego głównym problemem jest doświadczenie przemocy w rodzinie, ale może również współwystępować problem ze zdrowiem psychicznym, upowszechniają informacje na temat form pomocy i oparcia społecznego, kierują do poradni zdrowia psychicznego, wyszukują specjalistów z tego zakresu. Zdarzają się sytuacje, gdzie pracownik SOW towarzyszy klientowi podczas wizyty u psychiatry. W zależności od sytuacji udzielane jest wsparcie psychologiczno-pedagogiczne osobom dorosłym i dzieciom (terapia indywidualna, zajęcia grupowe). Pracownicy i mieszkańcy Ośrodka chętnie uczestniczą w spotkaniach integracyjnych min. z mieszkańcami Środowiskowego Domu Samopomocy, dodatkowo pracownicy Ośrodka dają przekaz dotyczący respektowania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

Liczba osób korzystających ze wsparcia SOW „Przystań”

	2019	2020	2021
Liczba miejsc pobytu	12	12	12
Liczba rodzin przebywających w ośrodku	16	9	8
Liczba osób przebywająca w ośrodku	36	17	24
Ilość udzielonych porad psychologicznych	249	316	652
Liczba osób, które skorzystały zw wsparcia ośrodka	159	159	233

7.6 Działania w obszarze ochrony zdrowia psychicznego prowadzone przez placówki oświatowe i inne instytucje.

1) Przedszkola

W przedszkolach realizowane są działania oraz programy wychowawcze i profilaktyczne, w ramach których w codziennych sytuacjach planowanych i okazjonalnych przekazywane są treści związane z ochroną zdrowia psychicznego oraz podejmowane są działania w celu uwrażliwienia najmłodszych na osoby z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzone są zajęcia rewalidacyjne dla dzieci na podstawie orzeczeń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, nauczyciele realizują treści z zakresu kształtowania nawyków prozdrowotnych, promowania zdrowego stylu życia, rozpoznawania sytuacji i zachowań ryzykownych, dbałości o zdrowie psychiczne osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Ponadto wychowawcy przedszkolni biorą systematycznie udział w szkoleniach („Uczeń ze spektrum autyzmu”, „Jak pracować z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu?(...)”, „jak pracować z dzieckiem lękowo-unikającym”). Ponadto są prowadzone dla dzieci w zależności od potrzeb, zajęcia grupowe lub indywidualne z psychologiem.

2) Szkoły

Wśród uczniów świętochłowskich szkół stale poszerzana jest wiedza na temat miejsc, w których udzielana jest opieka psychologiczna, psychiatryczna. Dzieci są edukowane na temat możliwości przyczyn ich gorszego samopoczucia, są edukowane w zakresie sposobów radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Są prowadzone zajęcia wychowawcze poruszające temat zaburzeń psychicznych, podejmowane są działania w celu ograniczenia stygmatyzacji osób z zaburzeniami psychicznymi. W zależności od potrzeb dzieci oraz rodzice mogą skorzystać z konsultacji z psychologiem szkolnym. Realizowanych jest wiele programów profilaktycznych dla dzieci m. in.: „Wyloguj się do życia”, „Jestem zdrowy, wolny od uzależnień”, „Hejt nasz codzienny” oraz dla rodziców m. in.: „Bezpieczny Internet”, „Jak trudno być rodzicem nastolatka”, „Młodzież a pokusy XXI wieku”.

3) Inne instytucje

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Poradnia udziela dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w obszarze wychowania i kształcenia od momentu urodzenia dziecka do chwili ukończenia przez ucznia szkoły ponadpodstawowej. Pomoc polega na rozpoznawaniu i wspieraniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. W jej zakresie mieści się również rozpoznawanie indywidualnych możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie dziecka i ucznia. Głównym celem pomocy jest wspieranie potencjału rozwojowego i stwarzanie warunków do aktywnego, pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz środowisku społecznym. Do zadań poradni należy diagnozowanie dzieci i młodzieży, udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, ponadto realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych. Ostatni obszar zadaniowy to organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół, placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Na terenie Poradni zorganizowano systematyczne konsultacje lekarza psychiatry.

Analiza obecnej sytuacji wskazuje, że zwiększyła się liczba dzieci i młodzieży, u których stwierdza się występowanie zaburzeń adaptacyjnych i innych problemów emocjonalnych, w tym zaburzeń depresyjnych, lękowych, co w konsekwencji skutkuje uczuciem smutku, obniżonym nastrojem, trudnościami w koncentracji i podejmowaniu decyzji, bezsennością, zmniejszeniem apetytu lub jego brakiem, pogorszeniem ogólnego stanu zdrowia psychicznego, osłabieniem motywacji do nauki, zbyt dużym obciążeniem ilością zadań do wykonania, dużym deficytem w zakresie samodyscypliny i samokontroli oraz umiejętności planowania dnia, obniżeniem samooceny, zbyt dużą i intensywną ilością czasu spędzonego w sieci, doświadczanie cyberprzemocy.

Liczba dzieci korzystających z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

	2019	2020	2021
Liczba dzieci objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną	819	720	959
Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność intelektualną	88	111	106
Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na autyzm, w tym zespół Aspergera	40	54	64
Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym	9	13	4
Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie objęcia ucznia indywidualnym nauczaniem ze względu na zaburzenia psychiczne	55	29	34

- Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej to placówka pobytu dziennego, czynna codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Z zajęć korzysta 50 osób niepełnosprawnych, mieszkańców Miasta Świętochłowice oraz miast ościennych, które są kwalifikowane do naszej placówki na podstawie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydawanych przez Miejskie Zespoły do Spraw Orzekania Stopniu Niepełnosprawności. Orzeczenia posiadają odpowiednie wskazania do terapii.

Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywa się w grupach pięcio- i sześciuosobowych. Realizowana jest zgodnie z programem pracowni komputerowo-poligraficznej, gospodarstwa domowego, technicznej, muzycznej, modelarsko-krawieckiej, rękodzieła artystycznego, kulinarnej, artystycznej, wolontaryjno-opiekuńczej.

Kwalifikacji uczestników do terapii prowadzonej w danej pracowni dokonuje Rada Programowa. Prowadzone są zajęcia m. in. ogólne usprawnianie, terapia grupowa i indywidualna, rehabilitacja, psychoterapia i wsparcie psychologiczne muzyko-, choreo-, i teatroterapia, filmoterapia, socjoterapia, zajęcia edukacyjne, podtrzymywanie umiejętności szkolnych, zajęcia rekreacyjne, przygotowanie do pracy, talasoterapia, terapia przez kontakt z przyrodą, konkursy, rozwijanie umiejętności życia codziennego.

Realizowane są również zajęcia w zakresie umiejętności życia codziennego: trening w zakresie czynności życia codziennego, ćwiczenia w zakresie samoobsługi i higieny osobistej, zajęcia z gospodarstwa domowego: dyżury w pracowni mające na celu wyrobienie

nawyku higienicznego podawania i spożywania posiłków, trening ekonomiczny, umiejętności odpowiedniego zachowania się w różnych miejscach i sytuacjach – okazywanie uczuć próby opanowywania emocji.

W zakresie przygotowania do życia w środowisku społecznym: trening umiejętności interpersonalnych, trening asertywności, umiejętności rozwiązywania sytuacji trudnych i problematycznych w kontaktach międzyludzkich, ćwiczenia umiejętności komunikacyjnych, ćwiczenia umiejętności komunikowania się poprzez Internet, ćwiczenia aktywności w sytuacjach społecznych.

Ponadto rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy, rozwijanie umiejętności zawodowych realizowane zgodnie z profilem i specyfiką pracowni. Prowadzona jest również terapia psychologiczna oraz rehabilitacja ruchowa.

Celem Warsztatów Terapii Zajęciowej jest rehabilitacja zawodowa i społeczna.

7.7 Działania Powiatowego Urzędu Pracy.

Powiatowy Urząd Pracy realizuje zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. W ramach tych działań Urząd stara się wychodzić naprzeciw potrzebom osób z niepełnosprawnościami, również z niepełnosprawnościami umysłowymi. Osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą być zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne jeżeli posiadają ustaloną niepełnosprawność i nie są uprawnione do świadczeń z tego tytułu. Osoby te mogą skorzystać ze wszystkich usług urzędu i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

7.8 Działania Centrum Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej w Świętochłowicach – w ramach aktywizacji społeczno-zawodowej osób wykluczonych objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego świadczy działania pomocowe m.in. osobom z zaburzeniami psychicznymi posiadającym orzeczony stopień niepełnosprawności 02-P. Działania te związane są z statutowym przedmiotem działalności jednostki, obejmującym organizowanie reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizowanie zatrudnienia socjalnego. Wskazany, orzeczony stopień 02-P udokumentowało formalnie 6% osób objętych zatrudnieniem socjalnym w roku 2021. W celu zwiększenia szans osób z zaburzeniami psychicznymi na rynku pracy niezbędna jest – zapisana w Narodowym Programie Zdrowia Psychicznego – organizacja (na poziomie powiatu) form wsparcia społecznego, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i kompetencji tych osób, z uwzględnieniem działań z obszaru aktywizacji społeczno-zawodowej, takich jak poradnictwo, szkolenia zawodowe oraz tworzenie miejsc pracy (dotowanych, a także w formie robót publicznych i prac społecznie użytecznych). Podstawą jest tutaj ścisła współpraca instytucji opieki psychiatrycznej, jednostek pomocy społecznej, klubów i centrów integracji społecznej, urzędów pracy oraz organizacji pozarządowych. Koniecznością jest także wsparcie badawcze obejmujące kompetencje zawodowe i zdolności osób z zaburzeniami psychicznymi oraz prawidłowe funkcjonowanie partnerstwa publiczno-społecznego. Z tego też m.in. względu, aktualnie w świętochłowickim Centrum Integracji Społecznej – oprócz uczestników funkcjonujących w ramach podstawowej działalności statutowej jednostki - prowadzone są liczne działania wspierające dla docelowo 120 osób, w tym m.in. z zaburzeniami psychicznymi w ramach realizacji projektów ze środków EFS „Aktywna Przyszłość” oraz „Nowe Szanse i Możliwości”. Jednostka już teraz dysponuje doświadczoną kadrą realizującą zadania z zakresu reintegracji społeczno-zawodowej oraz podejmuje dalsze działania, zmierzające do wzmocnienia swojego potencjału, m.in. poprzez

zatrudnienie trenera personalnego i planowane zatrudnienie osoby posiadającej doświadczenie w obszarze pedagogiki resocjalizacyjnej, rewalidacyjnej oraz terapii zajęciowej.

Oferta Centrum ukierunkowana na przytoczone powyżej działania obejmuje m.in. poradnictwo zawodowe, udział w szkoleniach kwalifikacyjnych i kursach zawodowych, treningi kompetencji społecznych, specjalistyczne wsparcie indywidualne i grupowe z zakresu np. spraw mieszkaniowych, rodzinnych, możliwych do uzyskania świadczeń społecznych, oddłużenia, uzyskiwania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, jak również wsparcie psychologiczne, porady i zajęcia m.in. z dietetykiem, fizjoterapeutą, wizażystą, staże. Dla części uczestników (zależnie od realizowanego projektu), prowadzone są również działania z zakresu poradnictwa zdrowotnego, obejmujące m.in. indywidualne poradnictwo lekarza specjalisty, usługi logopedy, dietetyka, okulisty, wsparcie terapeuty uzależnień oraz psychoterapeuty.

8. Założone rezultaty programu oraz ich monitorowanie.

- Wzrost świadomości społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Otwarcie środowiska lokalnego na potrzeby osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Poszerzenie współpracy wszystkich partnerów działających w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.
- Zapobieganie stygmatyzacji i dyskryminacji oraz minimalizacja zjawiska wykluczenia społecznego.
- Gromadzenie danych statystycznych.
- Analiza danych.
- Ocena stopnia wykonania celów.
- Aktualizacja celów, w związku z przeprowadzoną analizą danych liczbowych.
- Opracowanie raportu z realizacji programu.

9. Postanowienia końcowe

Nadzór nad realizacją i wykonaniem programu będzie sprawował Naczelnik Wydziału Rozwoju i Polityki Społecznej.